

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

за горите с висока консервационна стойност на територията на ТП ДГС „Алабак” актуален към 02.05.2018 година

1. Въведение. Методика

Настоящото проучване е извършено в периода юли – ноември 2007 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ДГС „Алабак” съгласно Заданието за проектиране по изработката на лесоустройствения проект на ДГС „Алабак” гр.Велинград. Проучването се прави по изискванията на принцип 9 на сертификационната система на FSC (Forest Stewardship Council), във връзка с изразеното намерение за сертифициране на горскостопанското управление по същата система. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Националното ръководство за определяне на гори с висока консервационна стойност, изготвено от WWF-DCP България.

Настоящият доклад е актуализиран към 02.05.2018 год. с цел привеждане на стопанството в съответствие с принципите, критериите и индикаторите на влезлия в сила национален FSC стандарт на България (FSC-STD-BGR-01-2016 V-1), като са взети предвид указанията на новото практическо ръководство (от октомври 2016 год.) за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България (Приложение 13 към цитирания стандарт).

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ДГС „Алабак”. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на стопанството.

ДГС „Алабак” обхваща територия от 26941.8 ха (по действащия все още ЛУП от 2008 година) и е разположено в богатата и интересна откъм биоразнообразие и природни дадености част на Западни Родопите – Чепинската котловина. Горските екосистеми в района са много ценни от икономическа, екологична и социална гледна точка. Това са високопродуктивните иглолистни (69.3% от цялата площ) и широколистни гори с богат растителен и животински свят. Те притежават изключителна водорегулираща, почвозащитна и противоерозионна роля за тази част на планината.

Около 5.4% от горите по ЛУП-2008г. на ДГС „Алабак” (1456.5 ха) са недържавна собственост и не са предмет на сертификацията. От гледна точка на тяхното бъдещо устойчиво стопанисване обаче, проектантът преценява за важно те да бъдат третирани равнопоставено с горите държавна собственост, поради което *прие като елемент на*

инвентаризацията, а не на проектирането, да се включи и идентификацията на ГВКС.

Съгласно отчетните форми на стопанството (1-ГФ) към 31.12.2017 год. площта на държавните горски територии на ТП ДГС „Алабак“ е 25 441 ха, като в тях сертифицираната площ е 25438,5 ха. (без площта на Горски разсадник „Кемера“ – 2,5 ха).

Поради изтъкнатите причини една значителна част от горите на територията на ДГС „Алабак“ се включват в различните категории ВКС. Същевременно голяма част от така определените за ГВКС насаждения попадат в различни категории защитни и рекреационни гори и гори в защитени територии (ЗРГГЗТ), в т.ч.: вододайни зони, курортни гори, защитени територии и местности, защитени зони по НАТУРА 2000 и пр.

Това прави гората в този дял на Родопите изключително значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности, вкл. вече обявените по ЗГ защитни и рекреационни гори и гори в защитени територии. В такива случаи като препоръки и указания за стопанисване и мониторинг се прилагат на първо място указанията в съответните заповеди за обявяване, а след това най-строгия измежду кореспондиращите режими (тук по-долу описани) по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

2. Класифициране на горите и земите от горския фонд в района на ДГС „Алабак“ по категории ГВКС

Класификацията на горите и земите от ГФ е извършено на база националното практическо ръководство за «Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България» от м. октомври, 2016 год.

В действащият лесоустройствен проект (ЛУП-2008г.) на таксационното описание на всеки подотдел е посочен индексът определящ неговата консервационна стойност. Често пъти един и същи подотдел попада в повече от една категория. На картите на функционалното зонироване в М 1:10000, те са посочени като отделна тема.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ.

Тази ВКС е свързана с оценка на управлението на горите на територията на ДГС „Алабак“ във връзка с опазването на различни елементи на биологичното разнообразие. Тук се оценява, както въздействието върху определени видове с природозащитна стойност, така и върху техните местообитания.

За България в ръководството са определени следните компоненти:

- *Защитени територии;*
- *Застрашени, изчезващи и ендемични видове;*
- *Критични концентрации на видове.*

На територията на ДГС „Алабак“ е установено наличието и на трите консервационни стойности.

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ**ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ**

На територията на ДГС „Алабак“ има обявени пет защитени територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. Всичките тези територии са обявени като защитени местности (ЗМ) по смисъла на Закона за защитените територии. Подробни данни за защитените територии в ДГС „Алабак“ са посочени в Таблица № 1.

На основание чл. 42, ал. 5 във връзка с чл. 41, т. 4 и чл. 33, ал. 1 от Закона за защитените територии, защитените местности (ЗМ) „Хайдушки кладенец“, „Бялата скала“, „Калпазанов гроб“ и „Милеви скали“ са прекатегоризирани през 2003 год. от исторически места и са обявени с цел опазване на територии с характерен ландшафт. Защитена местност „Клептуза“ е обявена със заповед на МГГП 407/09.02.1966 год.

Таблица № 1

Данни за защитените територии, попадащи в границите на ДГС „Алабак“

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване	Заповед за прекатегоризация	Цел на обявяване
ЗМ „Клептуза“	402.3	38 а÷ж, 1÷3; 39 а÷д; 40 а÷ф, 1÷5; 41 а÷т, 1; 42 а÷д; 43 а÷у, 1÷4	Гр.Велинград	№ 407/09.02.1966 на МГГП	няма	Опазване на едноименния карстов извор, както и на ценни реликтни черборо-ви формации
ЗМ „Хайдушки кладенец“	11.1	48 м	Гр.Велинград	№ 22/08.01.1981 на КОПС	№ РД- 380/03.04.2003 на МОСВ	опазване на територии с характерен ландшафт
ЗМ „Бялата скала“	90.7	379 а, б, в, г, д, 1; 409 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2	Гр.Велинград	№ 2194/12.12.196 8 на МГГП	№ РД- 412/03.04.2003 на МОСВ	опазване на територии с характерен ландшафт
ЗМ „Калпазанов гроб“	15.4	429 е, ж, и	Гр.Велинград	№ 2194/12.12.196 8 на МГГП	№ РД- 413/03.04.2003 на МОСВ	опазване на територии с характерен ландшафт
ЗМ „Милеви скали“	85.3	500 а, б, 2, 3; 503 а, б, е, ж, 1, 2, 5, 6, 7, 8; 504 6, в, д, 1, 3; 505 6	с. Драгиново	№ 913/08.04.1972 и № 455/18.02.1976 на МГГП	№ РД- 404/03.04.2003 на МОСВ	опазване на територии с характерен ландшафт

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО НАТУРА 2000

В следващия раздел VIII-IV, зоните по НАТУРА 2000 са предмет на по-детайлизирано описание и трактовка.

На територията на ДГС „Алабак“ се намират части от ДВЕ зони по Директива 92/43/ЕЕС (Директивата за местообитанията), а именно: ЗЗ „Яденица“ и ЗЗ „Западни Родопи“, чиито заповеди са в процедура по обявяване (към 31.05.2008 год). С Решение №122 от 02.03.2007 год на МС, ДВ бр.21/09.03.2007, и допълнение с ДВ бр.85/2007 г, в Приложение-2, двете зони са фиксирани с единната европейска номерация, а именно: ЗЗ „Зап.Родопи“ – като BG0001030, и ЗЗ „Яденица“ – като BG0001386.

Природни местообитания в горския фонд на ДГС „Алабак“

От общо 26 типа горски местообитания, които имат представителни и съхранени образци в горския фонд на България, на територията на ДГС „Алабак“ са установени 5 от тях, а именно:

- 9410 Ацидофилни гори от Picea в планинския пояс (Vaccinio-Piceetea);
- 91CA Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори;
- 9530 Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор;
- 91BA Мизийски гори от обикновена ела;
- 9170 Дъбово-габъррови гори от типа Galio-Carpinetum.

Особено ценни и значими за територията на стопанството са естествените гори от черен бор в района на природната забележителност „Клептуза“, които са с реликтен произход за тази част от Западните Родопи.

В мрежата Натура 2000 съгласно Директива 92/43/ЕЕС (Директивата за местообитанията) попадат **общо 8377,3 ha** от територията на ДГС „Алабак“, което възлиза на 31,1% от цялата площ на стопанството. От тази обща площ (независимо от видовете собственост в нея), залесената площ, която влиза в мрежата е 7892,4 ha, а незалесената - 484,9 ha. От общата площ - 7413,7 ha са включени в защитена зона

„Яденица“, а останалите 963,6 ha се отнасят към Защитена зона „Западни Родопи“.

Списък с отдели и подотдели на територията на ДГС „Алабак“, попадащи в Защитена зона по НАТУРА 2000 „Яденица“ /

367 а, б. 368 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, м, н, 1, 2. 369 а, б, в, г, д, з, 1, 2. 370 а, б, в, г, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 371 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, р, с, т, у, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 3, 4, 12, 13, 14, 1, 16, 17, 18. 372 а, б, в, г, д, е, к, 1. 373 а, б, в, г, д, е, з, и, 1, 2. 374 а, и, 1. 375 а, б, в, г, 1, 2. 376 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3. 377 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5. 378 а, б, в, г, 1, 2, 3. 379 а, б, в, г, д, е, 1. 380 а, б, в, 1. 381 а, б, в, ж, з, и, к, л, 1, 2. 382 г. 398 а, б, в, 1. 399 а, б, в, 1. 403 а, б, в, г, д, е, ж, 1. 404 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5. 405 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 406 а, б, в, г, д, 1, 2. 407 а, б, в, г, д, 1. 408 а, б, 1, 2, 3. 409 а, б, в, г, 1. 410 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5. 411 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5. 412 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1. 413 а, б, в, г, д, 1, 2, 3. 414 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 415 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3. 416 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5. 417 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 418 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 419 а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 420 а, б, в, г, д, 1, 2, 3. 421 а, б, в, г, 1, 2, 3. 422 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5. 423 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5. 424 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4. 425 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 426 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 427 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5. 428 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. 429 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5. 430 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 431 а, б, в, 1, 2. 432 а, б, в, 1. 436 н, 4, 5. 441 д, е. 442 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 443 а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5. 444 а, б, в, г, 1, 2. 445 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3. 446 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н. 447 а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, 1, 2. 448 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 449 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3. 450 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4. 451 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5. 452 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5. 453 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3. 454 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3. 455 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5. 456 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3. 457 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1. 458 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3. 459 а, б, в, г, д, е. 460 а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4. 461 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5. 462 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5. 463 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4. 464 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. 465 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 466 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4. 467 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 468 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 469 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 470 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. 471 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 472 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5. 473 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 474 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5. 475 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3. 476 а,

б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 477 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4. 478 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 479 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13. 480 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 481 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3. 482 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3. 483 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5. 484 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 485 а, б, в, 1, 2. 486 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 487 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2. 488 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 489 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 490 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. 491 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. 492 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5. 493 а, б, в, г, д, 1, 2, 3. 494 а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4. 495 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3. 496 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3. 497 а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17. 498 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. 499 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 500 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. 501 а, б, в, г, 1, 2, 3. 502 а, б, в, г, 1, 2, 3, 4. 503 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 504 а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4. 505 а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 506 а, б, в, 1, 2. 507 а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 508 а, б, в, г, д, 1, 2, 3. 509 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 510 а, б, в, г, д, 1, 2. 511 а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5. 512 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 6, 7. 513 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 514 а, б, в, 1, 2, 3. 515 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3. 516 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4. 517 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6. 518 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2. 519 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1. 520 а, б, в, г, д, е, ж, з. 521 а, б, в, г. 522 а, б, в, 1. 523 а, б, в, 1, 2, 3. 524 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 525 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 526 а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 527 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. 528 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 529 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5. 530 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. 531 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 532 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8. 533 б, 1, 2, 3. 534 а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5. 535 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3. 537 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. 538 а, б, в, г, к, л, м, 1, 2, 4, 9, 10, с обща площ 7413.7 ха, от която залесената е 6944.1 ха, а незалесената – 469.6 ха.

Списък с отдели и подотдели на територията на ДГС „Алабак“, попадащи в Защитена зона по НАТУРА 2000 „Западни Родопи“

37 а, б, в, г, 2. 38 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3. 39 а, б, в, г, д, е, ж. 40 з, и, к, л, м, н, о, п, р, 2, 3. 41 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1. 58 а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. 59 е, м, н, 2, 3. 60 а, б, в, г, д, е, ж, з, и. 61 а. 62 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. 68 а, и, м, 1. 69 а, б, в, з, и, к, л, м, 1, 3, 4, 5. 70 а, б, в, г, д, е, ж, и, ц, ч, ш, щ, 1, 6. 71 ж, з, 3. 124 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1. 125 ж, б, 7. 126 д, е, ж, з, и, 2. 127 п, р, 2, 3. 138 к, м, н, о, п. 139 а, б, в, г, ж, з, и, к, л, м, н, о. 140 а, в, г, е, ж, з. 141 а, б. 181 к, л, м, н, щ, 1, 2. 276 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, с обща площ 963.6 ха, от която залесената е 948.3 ха, а незалесената 15.3ха.

Стопанисващите горските територии, които попадат в защитените зони по НАТУРА 2000, както и планиращите това стопанисване и управление, могат да отчетат общите препоръки посочени тук по-долу за тази група ГВСК (на защитените територии). По-подробно такива са изведени в раздела VIII-IV, тук по-долу.

ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА

В настоящото проучване основният критерий за определяне на вековните дървета е възрастта им да превишава 1,5-2 пъти максималния турнус на сеч. За горуна той е 100- 120 години и това от само себе си показва, че вековните дървета трябва да са на възраст над 180-200 години. Макар, че в Чепинската котловина има много вековни дървета (*Q. petraea*), някои от които са на възраст над 300-350 години и с добри таксационни показатели и фитосанитарно състояние, в Националния регистър няма включени такива. Като се има предвид обаче, че тези столетници са ценен източник на генетични ресурси и показател за миналото състояние на климатичните условия в района, обуславящи растежа им по височина и дебелина, естествено е те да бъдат обект на особено внимание. Тяхното обособяване и маркиране ще даде възможност

значителна част от тях да бъдат вписани в Националния регистър на вековните дървета в България. Тези, които се характеризират с правостъблени и пълнодървесни стволоче ще послужат и като източник за добиване на репродуктивни материали. Създаването на насаждения от тях ще доведе до възстановяване автохтонния характер на дъбовите популации, съществували преди няколко века (д-р инж. Гено Пеев).

Изведените проучвания показаха, че само най-възрастните дървета са над 350 години. Те се намират в местността Бусан и са от скалния горун (*Quercus petraea*), и са с височина над 25 m и диаметър от 110 до 140 cm. Най-голямото дърво от тях е с обиколка на гръдна височина 510 cm (диаметър – 162 cm) и височина 25 m. Тези растежни показатели са показателни, като се има предвид, че за столетните дъбове в литературата се посочва среден диаметър 38-42 cm. С високи таксационни показатели са и по-младите столетници на възраст около 180 години. Те са с диаметър от 74 до 78 cm и височина от 18 до 20 m.

В Таблица 2 са дадени най-перспективните вековни дървета, част от които могат да бъдат вписани в Националния регистър.

В местността Могилата са отбрани 13 вековни дървета от скалния горун (*Quercus petraea*) на възраст 200-250 години. Всичките са с диаметър над 70 cm (максимален 92 cm) и височина над 18 m (максимална 22 m). Те се отличават с добре изразена пълнодървесност, правостъбленост и добро здравословно състояние.

В местността Печенешки скали са отбелязани 8 вековни дървета на възраст над 300 години. Най-голямото от тях е с диаметър 94 cm и с височина 18 m. Останалите са с диаметър над 74 cm и височина от 15 до 20 m.

В местността Бялата скала са установени само 2 столетни дървета от скален горун, подходящи да бъдат обявени като защитени. Едното е на възраст над 300 години, с диаметър 110 cm и височина – 25 m. Другото е 350-годишно, с диаметър 125 cm и височина 27 m. Това е второто по големина дърво, установено в района на Чепинската котловина.

Таблица № 2
Вековни дървета от Quercus petraea

Местност	D _{1,30}	H	Обиколка h _{1,30}	Об. основа	Възраст
Могила	76	18	242	280	200
Могила	70	20	225	248	200
Могила	70	19	220	245	200
Могила	74	20	240	258	200
Могила	82	21	260	300	250
Могила	78	20	245	285	250
Могила	70	20	215	240	200
Могила	72	20	230	252	200
Могила	92	22	291	320	250
Могила	90	20	283	320	200
Могила	72	18	228	245	200
Могила	82	18	262	305	250
Могила	86	21	275	325	200
Печенешки скали	76	16	241	290	300
Печенешки скали	74	15	234	260	300
Печенешки скали	76	15	239	309	300
Печенешки скали	86	20	271	298	300
Печенешки скали	94	18	295	327	350
Печенешки скали	90	18	284	315	300
Печенешки скали	58	15	184	200	300
Печенешки скали	76	16	239	287	300
Бялата скала	125	27	393	421	350
Бялата скала	110	25	347	380	300
Самоводица	120	21	379	419	350

Купена	68	18	215	243	200
Купена	62	16	196	230	200
Купена	112	21	352	380	250
Купена	102	20	321	360	250
Купена	62	18	198	232	200
Купена	110	20	348	380	250
Таран	78	18	246	275	180
Таран	76	18	241	270	180
Таран	84	20	264	295	200
Таран	74	20	234	262	180
Таран	80	20	252	285	200
Таран	100	22	318	352	220
Таран	78	19	245	262	180
Таран	82	28	260	286	200
Таран	76	18	241	275	180
Таран	78	18	246	278	180
Черешов дол	80	35	250		
Черешов дол	90	35	280		

В местността Таран бяха установени 10 вековни дървета от скален горун. Макар, че са на възраст около 180-200 години, те се отличават с добри растежни показатели. Най- голямото дърво от тях е с диаметър 100 cm и височина 22 m, всички останали са със диаметър от 74 до 100 cm.

Много на брой вековни дървета в изследвания район бяха установени и при вида *Quercus cerris* L. Не всички от тях обаче се характеризират с добра фенотипна изява. Преобладават дърветата с къси и криви стъбла, с преобладаващи дефекти по тях, изразяващи се най-често с формиране на хралупи. Те са обикновено и грубоклонести с обратнояцевидни корони. От наличните столетници, които се характеризират с добър хабитус и добро фитосанитарно състояние за бъдеща селекция и като ценен генетичен фонд могат да послужат 8 броя церови дървета – 4 в местността Мараша и 4 в местността Шоповото, растящи при надморска височина 720 m (таблица 80).

С най-големи диаметри и височина са две дървета в местността Мараша и са на възраст 200 години. Те са с диаметър 110 и 112 cm, и височина съответно 18 и 22 m. Останалите дървета са 180-годишни и са с диаметър 90 и 96 cm и височина 18 и 21 m. Освен, че са с добър физиологичен статус те плодоносят и могат да се използват за добиване на репродуктивни материали.

Вековните церове в местността "Шоповото" са на възраст от 130 до 200 години. Най- старото дърво е на възраст 200 г. и е с диаметър 120 cm и височина 18 m, а най-младото

– на 130 г. , с диаметър 90 cm и височина 21 m. Останалите две дървета са на възраст 150 г. и са с много близки стойности на таксационните показатели - диаметър 112 cm и височина 18 и 19 m.

Прави впечатление, че церовете в местността "Шоповото" се характеризират с по-голяма дебелина от тези в местността "Маранча". Това се дължи както на генетичните им заложби, така и на по-доброто месторастене по отношение на влагозапасяването. Те също плодоносят и могат да послужат като източник на генетичен материал, характеризиращ дъбовите гори в района преди близо две столетия (Добринов и Дойков, 1974).

Необходимо е да се отбележи, че в резултат на по-слабата застъпеност на благоуна и косматия дъб в района и на повишеното им ползване, както и на безразборна незаконна сеч на много места, наличните столетници не представляват интерес от генетична гледна точка. Те имат лоша фенотипна изява и дефекти по стъблата и короните, поради което не са обект на изследване.

Без да се претендира, че са обхванати всички вековни дървета на територията на ДГС „Албак“, определено може да се каже, че тези които са установени, изследвани и

посочени в таблиците могат да намерят място в Националния регистър на вековните дървета като ценен генетичен ресурс.

Таблица № 3
Вековни дървета от *Quercus cerris* L.

Местност	D _{1,30}	H	Обиколка h _{1,30}	Об. основа	Възраст
Мараша	110	22	350	380	200
Мараша	90	21	280	315	180
Мараша	96	18	300	325	180
Мараша	112	22	350	372	200
Шоповото	120	18	380	410	200
Шоповото	90	21	280	320	130
Шоповото	112	18	350	380	150
Шоповото	112	19	350	375	150

ЗАПЛАХИ

1. Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на техните популации в резултат на човешка намеса.
2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в границите на ДГС „Алабак“ няма изготвени и приети планове за управление. До тяхното изготвянето стопанисването да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- Забрана на голите сечи и подмяна на основния дървесен вид;
- Забрана за водене на санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, с изключение на случаите, когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети.

2. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности. Част от територията на ДГС „Алабак“ попада в предложението за място по НАТУРА 2000 – Западни Родопи. До утвърждаването на мрежата от защитени зони и изготвянето на Планове за управление да се прилагат горскостопански практики, които не водят до промяна на естествените местообитания и горски екосистеми.

3. При защитените територии в които преобладават горските екосистеми е препоръчително да се оставят около 15-20% от горите в тях за гори във „фаза на старост“. Прилагането на тази препоръка би повишило стойността на защитената територия и ВКС 1.1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и потенциални защитени зони, стопанисващите гората трябва да влязат във връзка с ръководството на ДГС „Алабак“, които по закон отговорят за управлението на защитените територии и съвместно да следят за неблагоприятни въздействия върху ВКС. Съвместно с ДГС „Алабак“ и РИОСВ трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари и др.

2. Препоръчваме след утвърждаването на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие да се използват мониторинговите схеми и формуляри за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложение 1 към ръководството. Това са *видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС*. Всяка площ в горския фонд, включваща местообитания на видовете, включени в Приложение 1 към ръководството е ГВКС, е гора с ВКС.

В тази ВКС попадат както гори, които са находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание. Това се налага поради рядкост на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в Приложение 1 към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997), с използвани категории "критично застрашен" и "уязвим", Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България.

На базата на това приложение по-долу са посочени видовете установени на територията на ДГС „Алабак“, както и потенциални такива, които евентуално могат да се установят в границите на проучваната територия. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг. Установените находища на видовете (със съответното обозначение) са посочени на карта.

Таблица № 4
Растителни видове с природозащитен статус, установени на територията на ДГС «Алабак»

Растителен вид	Ендемит	ЗБР (приложение)	ЧКБ	IUCN	CITES
Жълт планински крем – <i>Lilium jankae</i> Kern.	балкански субендемит	III	P		
Родопски крем – <i>Lilium rhodopaeum</i> Delip.	балкански	III	P		
Гръцка ведрица – <i>Fritillaria graeca</i> Boiss.	балкански	III	P		
Източна ведрица – <i>Fritillaria orientalis</i> Adams.		III	P		
Снежно кокиче – <i>Galanthus nivalis</i> L.		III	З		+
Оливиеров минзухар – <i>Crocus oliveri</i> J. Gay.	балкански	III	P		
Шлемов салеп – <i>Orchis militaris</i> L.		III	P		
Обикновена кандилка – <i>Aquilegia vulgaris</i> L.		IV	P		
Горска съсънка – <i>Anemone sylvestris</i> L.		III	З		
Костова тлъстига – <i>Sedum kostovii</i> Stef.	български	III	P	R	
Ресничест дебелец – <i>Sempervivum ciliosum</i> Craib.	балкански	III	P		
Петров кръст – <i>Lilium martagon</i> L.		IV			
Родопска горска майка – <i>Lathraea rhodopea</i> Dingler	балкански	III	P	R	
Панчичева пищялка – <i>Angelica pancicii</i> Vand.	балкански		P		
Есенно ботурче – <i>Cyclamen hederifolium</i> Ait.		IV			
Лудо биле – <i>Atropa belladonna</i> L.			P		
Поречолистен лопен – <i>Verbascum roripifolium</i> Hal.	балкански		P		
Пухест лопен – <i>Verbascum eriophorum</i> Godr.	балкански	III			